

w. 891 150.

Dec. 31 Maart 1815

Maasbode den 24 Maart 1815

540.

16. July 1815

lot 50.

Conform aan de advertentie van den Hoogen Raad van Adel geplaatst in de Staats Courant van 12 January L. L. N° 10. en die van W. L. L. geplaatst in 't dagblad dezer provincie van 17de derzelver maand N° 5. heb ik de Eer W. Excellentie te berispen dat het van ouds gebruikelijke Wapen dezer Gemeente bestaat in Een Kraansvogel staande op een steen. en het andre opgeheven verbeelende met een steen in de poot. hebbende in den bek. het woord Donk makende also Kraandonk. het ontschrift is Zegel van Maasbode & Soerendonk. Verloekende om daar in te mogen worden bevestigd.

Met achting en Eerbied heb ik de Eer my te Noemen.

W. M. J. D. Dienaar

De Burgemeester van Maasbode

J. W. Hooff

Aan den Heer Gouverneur

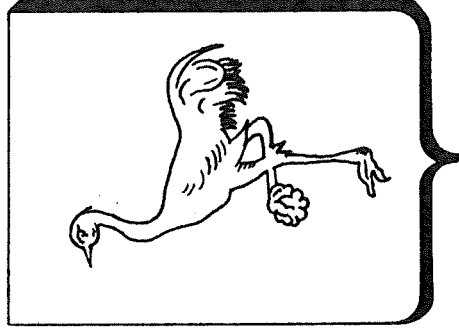
VAN WEGE DEN KONING

DE HOOGHE RAAD VAN ADEL, gebruik makende van de magt aan denzelfven verleend,
bij besluit van den 20ste Februarij 1816, bevestigt bij dezen

De gemeente van MAARHEEZE,

ingevolge het door haar gedaan verzoek, in het bezit van het navolgende wapen :

van lazuur, beladen
met een Kraanvogel
houdende

in deszelfs linkerpoot
een steen,
alles van goud

gedaan te 's-Gravenhage, den 16en July 1817.

w.g. Max: L: d'Yvoy van Mijdrecht Pres

Ter Ordonnantie van den Hoogen Raad,

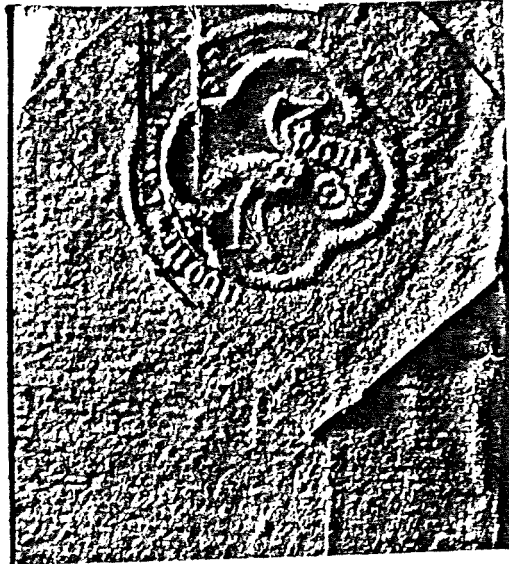
w.g. de Waeker van Zon   sekretaris,

Voor eensluidend afschrift:

's-Gravenhage, 28 maart 1978

De Secretaris van De Hoge Raad van Adel,

VAN WEGE DEN KONING

DE HOOGHE RAAD VAN ADEL, gebruik makende van de magt aan denzelven verleend,
bij besluit van den 20ste Februarij 1816, bevestigt bij dezen

De gemeente van MAARHEEZE,

ingevolge het door haar gedaan verzoek, in het bezit van het navolgende wapen :

van lazuur, beladen
met een Kraanvogel
houdende

in deszelfs linkerpoot
een steen,
alles van goud

gedaan te 's-Gravenhage, den 16en July 1817.

w.g. Max: L: d'Yvoy van Mijdrecht Pres

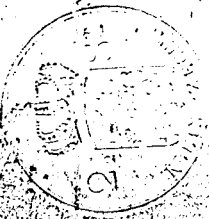
Ter Ordonnantie van den Hoogen Raad,

w.g. de Waeker van Zon   sekretaris,

Voor eensluidend afschrift:

's-Gravenhage, 28 maart 1978

De Secretaris van De Hoge Raad van Adel,

Mandant

1821
Dinsd. den 13ten Septemb. 1821.

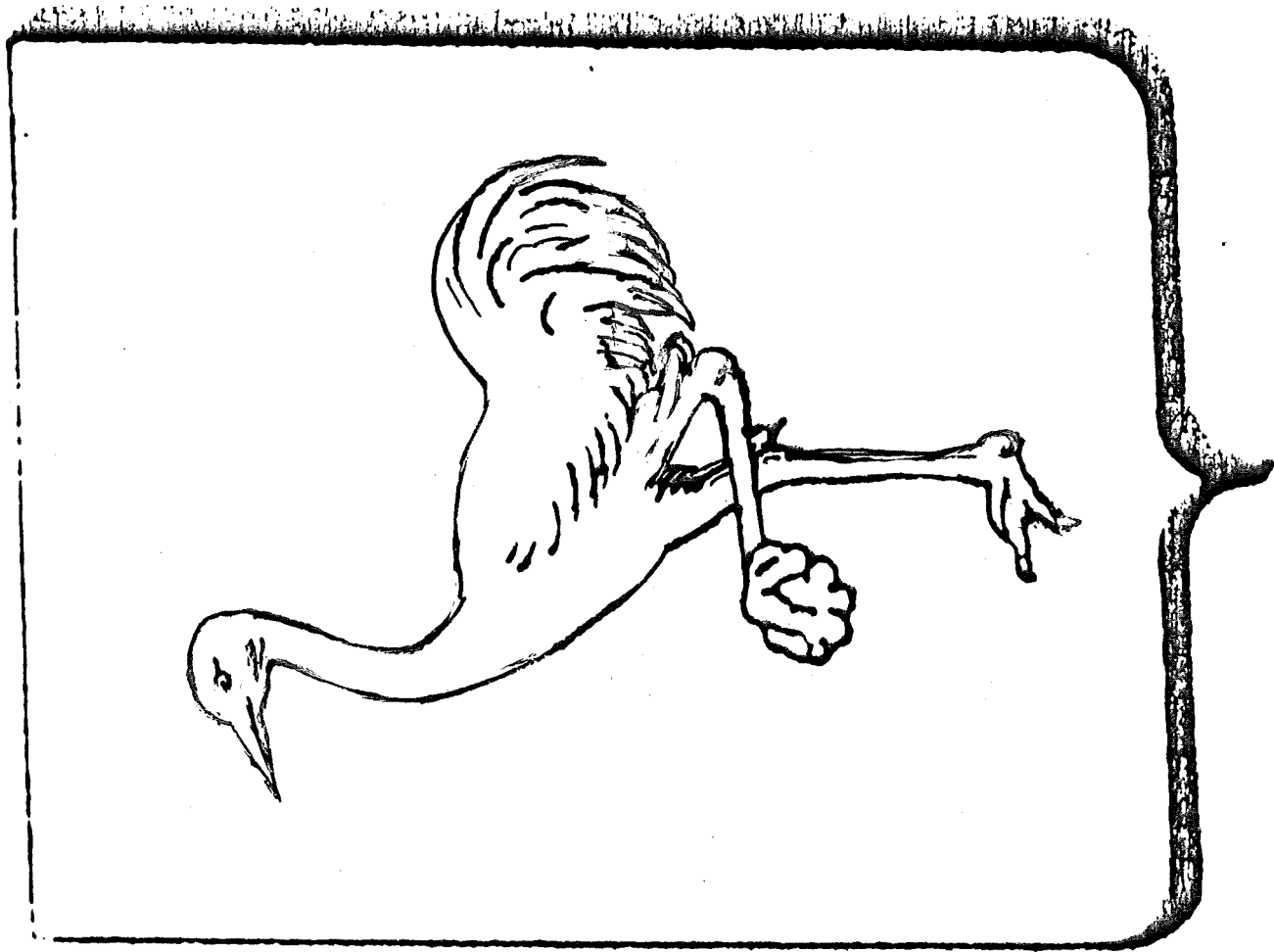
De Schout van Landrecht, belast by
 deij van den Heer G. van G. van G.
 ontvanger der gemeente Landrecht, om te
 betalen van Adriaen van der Laan. ¹⁸²¹
 alhier, uit het fondt op den Staat van ¹⁸²¹
 2. rooting van 1821. ¹⁸²¹
 W. v. Schotten door den Burgemeester van Landrecht
 gedaan, voor een Meester ¹⁸²¹
 de Gemeente, om te betalen van Drie van ¹⁸²¹
 deij guldens, aan hem Compromittende ¹⁸²¹
 door hem gedaan. ¹⁸²¹

De Schout van Landrecht, belast by
 deij van den Heer G. van G. van G.
 ontvanger der gemeente Landrecht, om te
 betalen van Adriaen van der Laan. ¹⁸²¹

Landrecht den 13ten Septemb. 1821.
 C. D. Schout van Landrecht

1821-60
 J. W. van der Laan
 J. W. van der Laan

Wapens: → *h's + omhoog!*

bouwd; in Soerendonk werd in 1763 een nieuwe kerk of schandpaal neergezet om gestraften "te kijk" te zetten; Maarheeze bezat in 1773 een gevangenhok in de toren.

Moelijk valt hieruit te concluderen welke plaats hier als belangrijkste mag worden genoemd; hoewel, de inwonertallen van bijvoorbeeld 1792: Maarheeze 653 en Soerendonk 474, laten, naast hetgeen we hierboven gezien hebben, een conclusie hieromtrent enigszins naar Maarheeze wijzen.

Of zeggen de belangrijkste gebouwen voorkomende in 1807 iets? In Maarheeze: een kerkgebouw, een toren en school; in Soerendonk: een kapel, een (schuur)kerk, school, raadhuis en windmolen.

Ook de latere wapens van de na 1811 ontstane gemeenten Maarheeze en Soerendonk verschillen weinig van elkaar. Elk gebruikt dan een kraanvogel (Cranendonck) evenwel Maarheeze een op één en Soerendonk een op twee poten.

aput

Rijksarchieven in Noordbrabant.

A No 766a

's-Hertogenbosch, 23 December 1935

Bericht op schrijven van

19 Dec. 1935, no. 20/36

betreffende:
gemeentewapen

In antwoord op bovenaangehaald schrijven heb ik de eer U te berichten dat in zake Uw gemeentewapen, men zou dienen uit te gaan van de beschrijving, te vinden in het betreffend besluit van den Hoogen Raad van Adel.

Hoewel dit mij niet bekend is, heb ik goede redenen aan te nemen dat het gelijkloidend aan dat voor Soerendonk en ook van 14 October 1818 was. De burgemeester van beide gemeenten toch geeft op 24 Dec. 1838 aan den Gouverneur kennis dat de gemeenten wapens voeren: het schild van lazuur, de kraanvogel in natuurlijke kleur. De officieele beschrijving in het besluit voor Soerendonk luidt: ,,zijnde een schild van lazuur, beladen met een kraanvogel in natuurlijkke kleur.

De natuurlijke kleur van den kraanvogel is blauw-grijs, maar om de voorschriften der heraldiek, welke natuurlijke kleuren liefst door heraldieke vervangt, heb ik in de tekening grijs, om niet te zeggen wit, met blauwe schaduwing genomen.

Vermoedelijk gaat Uw bezwaar echter tegen den spreukband dien de vogel in den bek draagt. Hierbij ben ik inderdaad

Aan

Het Gemeentebestuur
van MAARHEEZE.

van de afbeelding afgeweke, die Uw gemeentestempel voert De reden is dat ik de afbeelding van een gothiek zegel uit de 16e eeuw of mogelijk nog ouder, tot mijn beschikking heb dat door de schepenbank en de dorpsbesturen van Soerendonk en Maarheeze nog op het einde der 17e eeuw en mogelijk nog later gebruikt werd.

Op genoemd zegel stapt de kraan voor den toeschouwer in plaats van naar links, naar rechts en heeft den bedoelden band met de letters DONC in den bek. Wij hebben dus een aardig middeleeuwsch beeldraadsel voor ons, want dit moet beduiden dat de plaatsen behooren tot de baronie van Kraendonk. De vogel en de spreukband zijn ieder op zich zelf onvolledig, tezamen vormen zij het gemeenteteeken. Naar mijn meening moet men er prijs op stellen dit teeken te herstellen.

Wat nu de wettelijke bezwaren aangaat, heeft de teekening die het besluit van 1818 heeft vergezeld en waarnaar de gemeentebestijds haar stempel hebben doen maken, slechts toelichtende waarde. Men moet zich aan den tekst, niet aan de teekening houden. Deze tekst nu houdt, indien men letterlijk wil interpreteren, niet in, dat de vogel voor den toeschouwer naar links moet stappen en verbiedt evenmin de toevoeging van den spreukband. Toch zou ik van deze redeneering die gewrongen is, liever geen gebruik maken, maar liever van de overweging, dat de gemeenten - zooals voorgeschreven was - zeer waarschijnlijk in 1816 een afbeelding hebben ingezonden, geheel gelijk aan het oude zegel

2

Rijksarchieven in Noordbrabant.

№

Bericht op schrijven van

's-Hertogenbosch,

193

betreffende:

en dat hierop wel degelijk de beschrijving van 1818, zij het onvolledig, slaat.

Fractisch genomen, geloof ik niet dat men U van Hooger Hand lastig zal vallen, indien U het wapen met den spreuk-band voert.

DE RIJKSARCHIVARIS IN NOORDBRABANT

Man

Maasheie / Soerendonk

vanaf 1-1-1925 vorm. gemeente Soerendonk
vereinigt met Maasheie.

Castel, reëfbr. gemeente 1812-1820, daarna bij
Soerendonk.

HOGE RAAD VAN ADEL

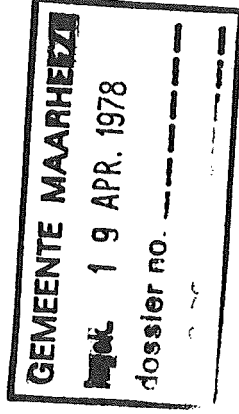
No. 78/101.

'S-GRAVENHAGE, 17 april 1978.

ZEESTRAAT 71b
TEL. 638525, GIRO 1768105

Onderwerp: copie-wapendiploma.

Bijlagen: 1.

In antwoord op Uw brief van 6 maart 1978, Afd. HvdB/AK/, heb ik de eer U hierbij aangetekend te doen toekomen het copie-wapendiploma d.d. 28 maart 1978 der gemeente Maarheeze.

Ik moge U verzoeken de onderhavige kosten ad f 140,-- te willen overmaken op bovenvermelde girorekening van de Raad.

DE SECRETARIS VAN DE
HOGE RAAD VAN ADEL,

A handwritten signature in cursive script, appearing to read 'O. Schutte'.

mr. O. Schutte.

Burgemeester en wethouders
van

M A A R H E E Z E.

P 1262

P 1262

WEE en WEE

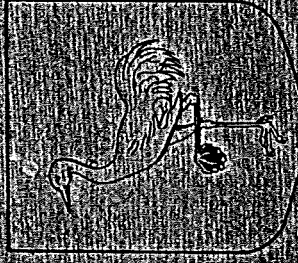
rond

C R A N E N D O N C K ' S

bestuurlijke STEE

wapen: voochmalige
gemeente Soerabodank

wapen: gemeente
Maarneze

ij ontving in 1456 ook **Geldrop** van Nicolaas v. d. Dussen, commandant van de autonische Orde van Duitse Ridders, die zich ± 1240 in Gemert vest. Ten en er in 1366—1795 een soevereine staat stichtten. Hij werd ridder aan hof van arel de Stoute te Brussel, huwde voor de 2e maal, met Maria van Horne, dochter van graat Jacob I van Horne en Weert, en sneuvelde in 1488 in Kortrijk, bij de stand van Gent en Brugge, aan de zijde van Maximiliaan van Oostenrijk. (N. ed. Bigo. Wb. di. IX kol. 413.)

Scheiding van Heeze—Leende en Geldrop. Willem van orne, die het bevel voerde over een legerafdeling onder Parma en de zijde koos in bezittingen werden verbeurd verklaard.
arma schonk de goederen in **Heeze-Leende** aan Willem's zuster **Maria**, gehuwd met Philips van Egmond, zoon van Lamoraal van Egmond. **Geldrop** kwam nu aan **rand van Horne**, halfbroer van Willem. Het recht werd hem wel betwist door en nakomeling van Jan van Horne, maar Albertus en Isabella verklaarden hem is de wettige opvolger.

abetrachting. Wie het geduld en de interesse heeft kunnen opbrengen, om de nzekere geschiedenis der Hornes tot hertoe aandachtig te volgen — wat voor e lezer wordt vergemakkelijkt door het ontzaadsele van vele tegenstrijdige en erarde gegevens in deze studie — moet wel begrepen hebben, dat de heren an Horne en Craendonk niet alleen gezene gasten waren op tournoolen en aan e hoven van graven en hertogen, maar ook geduchte krijgsheden, die met hun ienstknachten vaak een gewichtige rol hebben gespeeld in het belang van de ertog van Brabant, vnl. van de Bourgondiërs, die naar een grotere eenheid streef-

7. *Wapen van de Hornes, en van hun onderhorig gebied.*

het 3-hoornsteken was het familiewapen van de heren van Horne: volgens de tra- itte, omdat hun voorvaderen eenmaal opperlagereester van het Duitse rijk wa- en, volgens oud-archivaris Mr. Smit, omdat de koehoorn een bijzondere rechts- aak had, die naar oud-Franskisch gebruik de ban uit het volksrecht opende, waarin ij vermoedelijk door de banklok is gevold.⁽²¹⁾ Opmerkelijk is ook, dat de herder at om de stallen te openen met een koehoorn.

het wapen van de heren van Horne was een schild in goud, met 3 hoorns van eel (= rood), voorzien van banden van zilver.
Ok het zegel aan alle officiële stukken in de meer dan twintig gemeenten, waar- ver de Hornes het beheer voerden, vertoode het driehoornsteken, alsook het orspronkelijk gemeentewapen. Wel was er variatie in al die gemeentewapens. Zo had **Eindhoven** de (Brabantse) leeuw met de drie hoorns. **Weert** had een schild met drie hoorns, waarboven een helm met open vizier, aan de linkerzijde geflan- eerd door een klimmende leeuw. Dit wapen was te zien aan de ruïne van het kas- zilveren veld. Ook **Waale**, **Valkenswaard** en **Aalst** hebben oudtijds het 3-hoorns- eken gehad. Aalst tot 1591. **Budel** had een adelaar (herinnering aan de tijd van de Rooms-Koning Otto I) en 3 zilveren hoorns op rood schild.
Toen na de tijd van de Franse adelaar de Hoge Raad van Adel de gemeentewa- eens opnieuw heeft ontworpen, rekening houdende met de wensen van de ge- meentebesturen zelf en met de oorsprong of historie der wapens, hebben vele

mit Winkelmann, Budel in Craendonk, 1377

gemeenten het historische teken van de 3 hoorns later wettig of onwettig in de kleuren van het schild aangebracht. Zo hebben **Maarheze** en **Soerendonk** — de bakermat — de oude baronie — alleen het schild met kraanvogel behou- den; Maarheze een gekroonde kraanvogel op één poot en in de opgetrokken poot een steentje en wel in profiel naar links gericht; Soerendonk een kraanvo- gel op twee poten en in tegengestelde stand. **Budel** kreeg een schild in lazur (= blauw) met drie hoorns van goud, van achteren vastgehouden door een arend van goud. (Besluit van de Hooge Raad van Adel van 16 juli 1817.)

Heeze, Leende en **Zesgehuchten** hebben ook de herinnering aan de heren van Horne, het 3-hoornsteken, behouden. **Horn** zelf schijnt nog in 1896 het gemeente- wapen te hebben laten vaststellen: 3 rode hoorns met zilveren beslag op gouden schild. Ook de vroeger onderhorige plaatsen Haalen, Heythuisen, Neer en Beeg- den hebben de 3 hoorns behouden.
Weert, dat de zetel der Hornes is geweest, heeft alle herinnering aan die heren door een nieuw wapen verbroken.
In het wapen van **Limburg** getuigen de 3 hoorns van de voornaamste rol, welke de heren van Horne hebben gespeeld in dit gewest.

§ 8. *Grensgeschiedenis met onze buurgemeenten.*

a. **Met Weert.**

Toen de hertog van Brabant in de 12e eeuw zijn invloed in het oosten van ons gewest wist te vestigen, zullen ook wel de grenzen uitgedaald zijn, of de bestaan- de palen van „oude tiden“ zijn overgenomen. Daarbij zullen de reeds bestaande heerlijkheden Horne-Weert, Craendonk en Budel en het graatschap Loon wel een woordje hebben meegeproken.
De grenspalen met Weert gingen in het stuwzand, heide- en moerasgebied wel eens verloren, vooral als die palen van hout waren. We behoeven daarbij nog geen moedwil van de een of andere zijde te veronderstellen. Trouwens op eigen- machtig verplaatsen van die grenspalen stond de doodstraf.

„Vele perkamenten zijn volgeschreven met protesten, rapporten, oculaire inspec- tiën, overvallen en beweerde onwettigheden. Wagens en paarden werden soms in beslag genomen en meegevoerd. Dan was Leiden in last en wachtte men de uit- spraak der hoge heren niet altijd af, maar liep te wapen, om vermeende eigenendom- men te beschermen of te heroveren. Daarbij vielen dan niet zelden menschenlevens te betreuren.“⁽²²⁾

Bij een van die „veldslagen“, waarbij ook de schuttersgilden te wapen liepen, ging het er — volgens de legende — zo heet toe, dat het schuttersgilde van Budel zijn handel verloor, hetgeen nog bewaard wordt in het historisch museum van Weert als een half verteed doek, dat het daglicht niet kan verdragen. De legende zegt verder, dat de vrouwen van Budel, die met hooivorken en riekken ter hulp snelden, het pleit beslechten in het voordeel van Budel en een mooie, bronzen hoorn van het schuttersgilde van Weert buitmaakten, die eeuwenlang te Budel bewaard werd achter slot en grendel.
De Weertnaren, die met St. Andriesmarkt naar Budel kwamen — en dat waren er in vroeger tijden velen — vroegen dan wel eens: „Wòd ist heurke?“ Kregen ze dan ten antwoord: „Tuut, tuut, tuut, tot schaam van Weert, tot ier van Buul“, dan waren ze al „gereed“ om te vechten. Het kon er met zulke dagen soms heet toe- gaan, vooral omdat er dan veel sterke drank werd gebruikt. In onze dagen, nu de plaatsen uit hun vroeger isolement zijn opgehøven en de mensen „kosmopo- litisch“ zijn gaan denken, hangt de hoorn op het raadhuis te prijken, als trofee van onze dappere voorouders en als een waardevolle antiekwijteit, mogelijk 13e